

U 11/2017 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (*ACER-förordningen*)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 30 november 2016 till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (ACER-förordningen) samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 2 februari 2017

Näringsminister Mika Lintilä

Överinspektör Johanna Juvonen

**FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM IN-
RÄTTANDE AV EUROPEISKA UNIONENS BYRÅ FÖR SAMARBETE MELLAN
ENERGITILLSYNSMYNDIGHETER (OMARBETNING) (ACER-FÖRORDNINGEN)
COM (2016) 863 FINAL**

1 Förslagets bakgrund och mål

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 innehåller bestämmelser om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) (nedan även samarbetsbyrån eller byrån). Förslaget till omarbetning av Acer-förordningen utgör en del av kommissionens paket för ren energi, som inbegriper åtta lagstiftningsförslag.

Huvuddelen av besluten om lagstiftningen på energiområdet fattas för närvarande nationellt, också i sådana fall där en gemensam regional lösning skulle behövas. Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter har för närvarande en samordnande, rådgivande och observerande roll. Fastän marknadsaktörerna samarbetar i större omfattning över gränserna i vissa frågor som gäller nätverksamhet och elhandel på regional nivå eller unionsnivå, finns det inte någon motsvarande regional process för beslutsfattande på lagstiftningsnivån. En utökning av samarbetsbyråns befogenheter i gränsöverskridande frågor som förutsätter samordnat regionalt beslutsfattande skulle effektivisera byråns beslutsfattande. Nationella tillsynsmyndigheter skulle vara med i processen när beslut fattas vid byrån med majoritetsbeslut.

2 Rättslig grund

Förslaget grundar sig på artikel 194 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Förordningsförslagets rättsliga grund kan betraktas som adekvat.

Förslaget kan anses överensstämma med subsidiaritetsprincipen.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

I kommissionens förslag ska byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter ha större ansvar för utarbetandet av nätföreskrifter (artikel 5). Nuförtiden kan byrån avge ett motiverat yttrande om nätföreskriften för Entso för el, varefter Entso för el kan ändra nätföreskriften på basis av byråns yttrande och återsända den till byrån. Enligt kommissionens förslag ska byrån inte längre avge något yttrande till Entso för el, utan lägga fram den reviderade nätföreskriften direkt för kommissionen. När bestämmelser som rör utarbetandet av förslag till villkor eller metoder för genomförande av nätföreskrifter och riktlinjer kräver godkännande från alla nationella tillsynsmyndigheter eller från alla tillsynsmyndigheter i den berörda regionen, ska villkoren eller metoderna enligt kommissionens förslag lämnas in till byrån för granskning och godkännande. Byrån kan också ändra förslagen. Nuförtiden vidtar kommissionens tillbörliga

åtgärder för att möjliggöra godkännandet av villkoren och förutsättningarna eller metoderna, om överföringsnätsinnehavarna eller utsedda elmarknadsoperatörer inte kan nå enighet.

Enligt kommissionens förslag införs det en process för regionalt beslutsfattande i ärenden som gäller genomförandet av nätföreskrifter och riktlinjer (artikel 7). En regional undergrupp till tillsynsnämnden, bestående av de nationella tillsynsmyndigheterna, ska bereda förslag i ärenden som berör endast en viss region. Byråns direktör ska bedöma om det gemensamma förslaget huvudsakligen är av regional betydelse. Tillsynsnämnden ska, om det är ändamålsenligt, och särskilt med hänsyn tagen till yttrandet från direktören, upprätta en regional undergrupp, bestående av de berörda ledamöterna i tillsynsnämnden. Den regionala undergruppen utarbetar ett utkast och förelägger förslaget för tillsynsnämnden för godkännande. När tillsynsnämnden beslutar om godkännande av förslaget ska den vederbörligen beakta rekommendationen från den regionala undergruppen. Enligt artikel 7.5 ska tillsynsmyndigheterna i regionen gemensamt utse en enda samordnande nationell tillsynsmyndighet med ansvar för samordningen av de regionala undergrupperna. Funktionen som samordnande nationell tillsynsmyndighet ska rotera vartannat år.

Kommissionen föreslår att byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter ska ha ytterligare uppgifter som gäller samordningen av regionala operativa centrum (ROC) (artikel 8).

Enligt kommissionens förslag ska styrelsen och tillsynsnämnden i de flesta ärenden fatta sina beslut med enkel majoritet i stället för två tredjedelars majoritet (artiklarna 20 och 23).

Vissa organisatoriska bestämmelser ändras så att de anpassas till den gemensamma strategin för EU:s decentraliserade byråer. Styrelsens och tillsynsnämndens struktur och verksamhet ändras dock inte. Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter har rätt att till vissa delar avvika från den gemensamma strategin för EU:s decentraliserade byråer. Kommissionen kommer dock att fortsätta att övervaka om avvikelserna från den gemensamma strategin fortfarande är motiverade och gör en utvärdering av byråns förvaltningsstruktur nästa gång år 2021.

4 Behandlingsfaser

4.1 Nationell behandling

Statsrådets skrivelse jämte promemorian om den har sammanställts vid arbets- och näringsministeriet i samarbete med Energimyndigheten. Arbets- och näringsministeriet har begärt utlåtande om förslaget och utkastet till U-skrivelse av Energi- och Euratom-sektionen, som är underställd kommittén för EU-ärenden.

4.2 Behandlingen av förslaget i EU:s institutioner

Förordningsförslaget har utfärdats den 30 november 2016. Kommissionen presenterade förordningsförslaget vid energirådets möte i december 2016. Behandlingen av förslaget i rådets energiarbetsgrupp inleds sannolikt på våren 2017.

5 Förslagets konsekvenser

5.1 Konsekvenser för den nationella lagstiftningen

Förordningen är direkt förpliktande rätt och förutsätter inte några andra ändringar i den finska lagstiftningen.

Förslaget hör till området för Ålands självstyrelse.

5.2 Ekonomiska konsekvenser

Förslaget, om det genomförs, medför årliga kostnader på cirka 1,3 miljoner euro i unionens budget. Förslaget skulle innebära en ökning av byråns personal med cirka 18 årsverken.

6 Statsrådets ståndpunkt

Kommissionen föreslår att byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheterna ska ha större ansvar för utarbetandet och genomförandet av nätföreskrifter och riktlinjer (artikel 5). Finland betraktar kommissionens ändringsförslag principiellt som bra. Förslaget innebär att samarbetsbyrån får större beslutanderätt, men det gör beslutsfattandet smidigare i fråga om nätföreskrifterna, då en mellanfas faller bort.

Finland anser att förordningsförslagets artikel 7 om processen för regionalt beslutsfattande kräver ytterligare utveckling och klargörande. Byråns, tillsynsmyndigheten och den regionala undergruppens roller förblir oklara i förslaget. Utgående från förslaget förblir det oklart om tillsynsmyndigheten endast kan godkänna eller förkasta förslaget från den regionala undergruppen eller om den också kan ändra det. Problematiskt är också det att andra regioners företrädare i tillsynsmyndigheten kan ta ställning till beslut som endast gäller en viss region. Det är onödigt att utse en sådan samordnande nationell myndighet som föreslås i artikel 7.5. Problematiskt är också det att den regionala indelningen kan bero på det aktuella ärendet, och att den regionala undergruppens sammansättning inte nödvändigtvis alltid är förenlig med den.

Kommissionen föreslår att byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter ska ha ytterligare uppgifter som gäller samordningen av stamnätsbolagens regionala operativa centrum (ROC) (artikel 8). Det är positivt att kommissionen fäster uppmärksamhet vid det regionala samarbetet mellan olika aktörer. Finland understöder dock inte förslaget att inrätta regionala operativa centrum för stamnätsbolag av det slag som föreslås. Den föreslagna organisationsmodellen är mycket tung och den medför extra arbete också för tillsynsmyndigheterna. Ansvarsfrågorna mellan stamnätsbolagen och det föreslagna regionala operativa centrumet förblir också oklara. I en nätföreskrift, som handlar om kontrollen över driften av elsystemet, som godkändes i kommittén för gränsöverskridande elhandel hösten 2016 föreslås det redan att det ska inrättas regionala säkerhetssamordnare. De uppgifter som fastställs i nätföreskriften är delvis desamma som nu föreslås för ett operativt centrum, och nätföreskriften ställer inga krav på samordnarens bolagsform. Finland anser att man först bör samla erfarenheter av säkerhetssamordnarnas verksamhet och eventuellt utveckla deras verksamhet innan man skapar några nya tunga strukturer.

Enligt kommissionens förslag ska styrelsen och tillsynsmyndigheten i de flesta ärenden fatta sina beslut med enkel majoritet i stället för två tredjedelars majoritet (artiklarna 20 och 23). Finland ställer sig neutralt till förändringsförslaget. Omröstningar med enkel majoritet kan göra beslutsfattandet snabbare.

Det är viktigt för Finland att tillsynsmyndigheten inte ändras och att de nationella tillsynsmyndigheterna också i fortsättningen ska ha var sin röst i rådet.